

« بسم الله الرحمن الرحيم »

ضرورت عدم پیروی از سبک زندگی غربی با تاکید بر آیه ۵۱ سوره مبارکه مائده

گردآورنده: زهرا ارسیلو^۱

چکیده

مفهوم سبک زندگی از مفاهیم اجتماعی مهمی است که از دهه ۱۹۲۰ مطرح و وارد ادبیات شد و آن چیزهایی که متن زندگی ما را تشکیل میدهد؛ همان سبک زندگی است مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج، الگوی مصرف، نوع آشپزی و ...

انسان در انتخاب سبک زندگی مختار است اما رها نیست و با توجه به آیات و روایات، یک مسلمان باید سبک زندگی اسلامی داشته باشد و سبک زندگی درست و عقلانی بر اساس الگوهای دین اسلام، در قرآن و سنت طراحی شده به این معنا که هدف زندگی اعتلای ارزش‌های والای آدمی در رسیدن به خداست.

با توجه به آیه ۵۱ سوره مائده، خدا اصرار دارد که از یهود و نصاری تبعیت نکنیم پس مطمئن باشیم که مسئله بسیار مهم است و اگر بخواهیم بطور مطلق محبوب خدا باشیم باید اعتقاداتمان طوری باشد که خدا میپسندد.

^۱ . مقطع تحصیلی: سطح دو، حوزه علمیه الزهرا

وقتی شخص روش غرب را میگیرد شرک دارد درحالی که به خدا و رسول هم ایمان دارد و در بررسی آیات هیچ نهی به این اندازه نیست یعنی نباید علاقه مند به سبک زندگی غربی باشیم و از آنها تبعیت کنیم در غیر این صورت بین خدا و بنده هیچ رابطه ای وجود ندارد.

کلید واژه : اولیاء ، پیروی ، سبک زندگی ، غرب زده

مقدمه

پرسش از معنای زندگی امری است که هر انسانی در طول حیات خود ناگزیر از پاسخگویی به آن است ، و در خطر افتادن زندگی میان دغدغه ها و فشارهای زندگی معاصر ، موجب شده میلی فزاینده به بحث و سخن گفتن در باب معنای زندگی شکل گیرد ، و اینکه رابطه عمیقی بین معنا و سبک زندگی وجود دارد و سبک زندگی افراد مبتنی بر معنای زندگی آنها ساخته و پرداخته میشود . آنچه به عنوان الگو و سبک زندگی در جهان فعلی مطرح ، و توسط رسانه ها تبلیغ میشود نتیجه یک طراحی دقیق بوده ، و پروژه جهانی سازی با معنا دهی خاصی به زندگی و ارائه الگوی رفتاری و خانوادگی در طول هم ، در این زمینه نقش آفرین بوده است .

برای خنثی نمودن تبعات منفی این جریان ، باید مقابله به مثل کرد آن هم با تقویت بنیه علمی و ارائه یک الگوی جهانی در مقابل جهانی سازی غربی .

طراحی سبک زندگی بر اساس الگوی اسلامی برتر و دست زدن به تبیین دقیق و علمی از معنا به ویژه سیره اهل بیت میتواند مسیری باشد تا به سبک و الگویی متناسب بر اساس آینده ای روشن دست یابد .

آنچه در این نوشتار مورد پژوهش قرار میگیرد ، پاسخ به این سوالات است که منظور از سبک زندگی اسلامی در منطق قرآن (سوره مائده آیه ۵۱) چیست ؟ و منظور از سبک زندگی غربی که از آن نهی شدیم چیست ؟ آیا میشود حدود و مرزی را در مورد تبعیت کردن و دوستی گرفتن از یهود و نصاری را مشخص کنیم بصورتی که خلاف دستورات الهی نشود ؟

پژوهش های مختلفی در رابطه با این موضوع صورت گرفته از جمله :

- ۱- مولفه های سیاسی حاکم اسلامی در سوره مائده^۲ که در این تحقیق بطور کلی تفسیر سوره مائده و پژوهش در مورد مولفه های سیاسی حاکمان اسلامی را بیان کرده .
- ۲- محبت و تاثیر آن در سبک زندگی از دیدگاه تفاسیر فریقین و عرفان اسلامی با استناد به آیه ۵۴ سوره مائده^۳.
- این مقاله در مورد محبت خدا به انسان و بالعکس صحبت شده و اینکه آیا محبت خدا در سبک زندگی اثر گذار است یا خیر .
- ۳- تحلیلی بر سبک زندگی غربی و اسلامی و ارائه مزیت های سبک زندگی اسلامی^۴. هدف از این مقاله شناختن سبک زندگی مطلوب اسلامی و مزیت های آن و همچنین تشویق محققان جهت ترویج سبک زندگی اسلامی میباشد .
- ۴- مقایسه سبک زندگی اسلامی با سبک زندگی غربی^۵.

اهمیت مفهوم سبک زندگی در این است که سطحی ترین لایه های زندگی را به عمیق ترین لایه های آن پیوند میزند .

سبک زندگی نشان دهنده میزان نفوذ یک نظام ، فرهنگ و تمدن در متن جامعه است . تمام تمدن ها و نظام های فکری برای حفظ بقای خود تلاش میکنند تا یک سبک مشخصی به مردم ارائه دهند ، زیرا تا یک نظام به سبک زندگی تبدیل نشود ، آرمان هایش اجرا نخواهد شد و اگر جامعه ای سبک زندگی یک نظام را نپذیرد ، یعنی مبانی فکری و ارزش های آن نظام را قبول ندارد .

^۲ . نویسنده : علی سعیدی ، نشریه ساسی راهبرد ، دوره ۱۶ از شماره ۳ ، پاییز ۱۴۰۱

^۳ . مقاله کنفرانسی ، محل انتشار : دومسن همایش علمی - روانشناسی و سلامت با محوریت سبک زندگی ، سال انتشار : ۱۳۹۹

^۴ . نویسندگان : حسین قریچانلوئی ، بهاره مهنی - مقاله کنفرانس همایش ملی عفاف و حجاب ، ۱۳۹۶

^۵ . نویسندگان : فاطمه کولرم ، عبدالله صلواتی - مقاله کنفرانس : همایش عفاف و حجاب و سبک زندگی ، ۱۳۹۶

سبک زندگی اسلامی به معنای چشم پوشی از لذات و نعمات نیست بلکه در این روش زندگی رنگ خدایی میگیرد. اینکه انسان ها قادر به زندگی ساختگی نیستند و اگر اینگونه باشد زندگی آنها دوامی ندارد. این مهم جز با انتخاب الگویی جامع که حاصل فضایل و ارزش ها است تحقق نخواهد پذیرفت.

الگویی متعالی در تاریخ پرشکوه اسلام وجود دارد، الگویی که به راستی راهبر و راه گشا بوده و همواره انسان را به سوی معیار ها و ساختار های وجودی خویش فرا میخواند. از نظر قرآن مرتبه بالای سبک زندگی در حیات طیبه است.

این تحقیق در صدد پاسخ به این سوال است که ضرورت عدم پیروی از سبک زندگی غربی با تاکید بر آیه ۵۱ سوره مائده چیست؟

۱- مفهوم شناسی

۱-۱- اولیاء: اولیاء در لغت به معنی دوستان خداوند و مردمان مقدس و پارسا، مرشد شدن، دوستان، یاران، سرپرستان، صاحب اختیاران.^۶

اولیاء در اصطلاح: از ماده ولایت (ولی یلی) به معنای عدم واسطه میان دو چیز و پی در پی بودن آنها و به معنای نزدیکی فوق العاده میان دو چیز است. به معنای دوستی و هم پیمانی و سرپرستی و حامی و یار و یاور آمده است که بنظر علامه طباطبایی در مورد حب نیز استعمال شده و به تدریج استعمالش زیاد شد که غالبا ولایت مستلزم تصرف یک دوست در امور دوست دیگر است.

مولا علیه اجازه دخالت در امور خود را به ولی اش میدهد تا بیشتر به او تقرب جوید، چون متاثر از خواست و شئون روحی اوست. در نتیجه اگر ما کفار را اولیای خود بگیریم، خواه ناخواه با آنان

^۶ . لغت نامه دهخدا

^۷ . فرهنگ فارسی هوشیار

^۸ . فرهنگ واژگان قرآنی - دیکشنری آبادیس

انتزاج روحی پیدا کرده ایم . این باعث می‌شود رام آنها شویم و از اخلاق و سایر شئون حیاتی آنان متأثر گردیم و آنان میتوانند در اخلاق و رفتار ما دست بیاندازند.^۹

۱-۲- تقلید یا پیروی کردن: در لغت به معنی دنباله روی است ، به معناب وابسطه کردن امری به امر دیگر و اتصال میان آنان آمده است:^{۱۰}

اصطلاح عام تقلید عبارتست از : پیروی کردن از فرد یا افرادی بدون تامل و دقت و بدون دریافتن حقیقت امر .

تقلید به معنای انداختن گردنبند یا قلاده به گردن کسی است^{۱۱}

۱-۳- مفهوم سبک زندگی: سبک زندگی به علایق ، نظرات ، رفتارها و جهت گیری رفتاری یک فرد ، گروه یا فرهنگ اشاره میکند . این اصطلاح نخستین بار توسط آلفرد آدلر روانشناس اتریشی استفاده شد.^{۱۲}

۱-۴- سبک زندگی اسلامی: سبک زندگی درست و عقلانی بر اساس الگوهای دین اسلام ، در قرآن و سنت طراحی شده است ، به این معنا که هدف زندگی اعتلای ارزش های والا آدمی و رسیدن به خداوند است.^{۱۳}

۱-۵- سبک زندگی غربی: در نگاه غرب انیان موجودی است که در پی اصالت سود و اصالت لذت است . در جامعه غربی ، انسان آفریده شده تا منحصرأ به دنبال کسب سود و لذت بیشتر باشد . این نگاه باعث سست شدن بنیان جامعه و خانواده شده است .

^۹ . طباطبایی ، سید محمد حسین ، تفسیر المیزان ، جلد ۵ ، صفحه ۳۶۸

^{۱۰} . دیکشنری آبادیس ، ویکی فقه ، لغت نامه جلد ۵ ، صفحه ۶۸۸۵

^{۱۱} . مصباح المنیر ، احمد بن محمد بن علی فیومی ، جلد ۱ تا ۲ ، صفحه ۷۰۴ ، ماده قلد

^{۱۲} . ویکی پدیا ، دانشنامه آزاد

^{۱۳} . ویکی فقه

۸- ولنگاری جنسی : به رابطه جنسی بی تعهد گفته می شود که به طور مرتب روابط جنسی غیر رسمی با شریک های جنسی مختلف انجام میدهد . این اخلاق در غرب برخواسته از فکر لیبرالیسم است .

۹- مصرف گرایی : افراد در خرید کالا ف هیچ توجهی به نیاز یا عدم نیاز به این کالا یا پیامد های زیست محیطی تولید و مصرف آنها نمیکند .

۱۰-تغییر مدل های غذایی

۱۱-تنوع طلبی

۱۲-لذت جویی

۱۳-عادی سازی گناه

۱۴-دروغ گوئی

۱۵-دین گریزی

۱۶-معنویت گریزی

۱۷-تسامح و تساهل : برخواسته از فرهنگ غرب است که یک حالت بی تفاوتی نسبت به عقاید دینی ، فلسفی و علمی در فرد ایجاد میکند و زمینه امر به معروف و نهی از منکر را در جامعه از بین میبرد .

۱۸-اصالت قدرت

۱۹-برتری طلبی : بر اساس تفکر غربی ، غرب گرایان دائماً روح برتری طلبی را نسبت به فرهنگ های دیگر در خود احساس میکنند .

۲۰-سلطه طلبی : سوء استفاده از قدرت است . سلطه طلب به دنبال سیطره بر جهان است .

ترویج فرهنگ غرب و پیروی از آن ، زیان های جبران ناپذیری برای فرد و جامعه به بار می آورد و تنها راه مقابله فرهنگ غرب ترویج سبک زندگی ایرانی - اسلامی ، سیانت از ارزش های ملی و اسلامی ، و ترویج الگو های رفتاری مناسب در خانواده و اجتماع است .

۵- حدود و میزان دوستی با یهود و نصاری از نظر قرآن

با توجه به آیه ۵۱ سوره مائده ؛ منظور این نیست که مسلمان ها هیچ گونه رابطه تجاری و اجتماعی با یهودیان و مسیحیان نداشته باشند . بلکه منظور این است که با آنان هم پیمان نگردند و آنها را محرم اصرارشان ندانند و در برابر دشمنان خود بر دوستی آنان تکیه نکنند و هرگز ایشان را به سرپرستی نپذیرند .

حق تعالی علت این نهی را بیان میفرماید که « بعضی از آنان دوستان بعضی دیگرند » پس اگر با شما اظهار دوستی نمایند هرگز بر این امر صادق نخواهند بود گرچه بین خود هم دشمنی و عداوت داشته باشند . لذا کفار در برابر اسلام و مسلمین ، ملت واحده ای هستند و هرکس از شما آنان را دوست گیرد ، جزء آنان است یعنی او از جمله آنان و در شمار آنان است ، این جمله وعید و هشدار سختی است به مسلمانانی که در برقرار ساختن پیوند دوستی با یهود و نصاری متساهل هستند .

در ادامه میفرماید که کسانی که موالات و دوستی با کفار دارند ، بر خود ستم میکنند و هدایت نمیشوند « ای مومنان اگر پدران و برادرانتان کفر را بر ایمان ترجیح دادند آنان را به دوستی نگیرید. »^{۲۱}

این حکم قطع پیوند ولایت و دوستی میان مومنان و کفار است که تا روز قیامت باقی است و هرکس از میان شما آنان را به دوستی گیرد ، آنان ستم کارانند .

حکم به ستم کار بودن آنان به این دلیل است که دست با کفار ، از بزرگترین و سنگین ترین گناهان است هرکس آنان را دوست بگیرد جزء آنان خواهد بود ، زیرا دشمن خدا و پیامبر و کتاب او میباشد . حال اگر در یک کشور اسلامی ، غیر مسلمانی وجود داشته باشد که با مسلمانان وارد کشمکش نشود ، نیکوکاری و عدالت جایز است اما ولایت با آنان هرگز جواز ندارد . خاطر نشان میشود که از بزرگترین مظاهر ولایت با کفار در عصر ما ، داخل شدن در احزاب آنان است.^{۲۲}

۶- نتیجه گیری

^{۲۱} . سوره توبه ، آیه ۲۳

^{۲۲} . آزاد ترسیمی ، سایت تفاسیر قرآن اهل سنت به زبان فارسی

انسان دو هدف مهم در زندگی دارد ، هدف معنوی که معنای آن رسیدن به سعادت اخروی و رستگاری است و هدف مادی همان رسیدن به امور دنیوی است . اگر انسان میخواهد به این اهداف دستیابی پیدا کند نیاز به سبک زندگی سالم و درست دارد . هر دو این اهداف نیازمند امنیت اخلاقی و روانی است به همین دلیل نیامزند به سبک زندگی است و باید به فکر ایجاد یک تمدن نوین اسلامی بود که این تمدن دو بخش دارد : ۱- بخش ابزاری ۲- بخش حقیقی

بخش ابزاری همین ارزش هایی که به عنوان پیشرفت کشور مطرح است مثل علم و اختراع که با توجه به تحریم ها ، پیشرفت های زیادی داشتیم . بخش حقیقی مثل سبک ازدواج ، نوع مسکن ، نوع لباس ، نوع خوراک ، نوع آشپزی ، تفریحات و چگونگی کار کردن در جامعه است . در این بخش بر خلاف بخش اول پیشرفت زیادی نداشتیم و آمار طلاق جامعه زیاد و نوع پوشش در جوانان تغییر کرده . این رفتارهای ما نشأت میگیرد از نوع فرهنگ های غلطی که از غربی ها تقلید کردیم و به خود و خانواده و جامعه ضربه های بزرگی وارد نمودیم . ما باید جلوی این فرهنگ های غلط را بگیریم و جلوی تقلید از فرهنگ های غربی ، فرهنگ درست خودمان را بر اساس اسلام پیاده کنیم . بر همین اساس دستور العمل های زیادی در اسلام آمده که یکی از آنها دستور منع دوستی و پیمان با یهودیان و نصاری است .

توجه به حیات طیبه و پایداری در ایمان و عمل صالح ، جامعه را در مسیر تلاش برای ظهور منجی آماده میکند زیرا از رسالت های مهم تربیتی خانواده های مهدوی در عصر غیبت ، تربیت نسل مستعد برای یآوری به امام زمان است . زندگی دنیا راهی است برای رسیدن به حیات طیبه که مطابق آیات و روایات متعدد ، حیات طیبه در همین دنیا محقق میشود . حال که شروع حیات طیبه در دنیاست ، پس نمایش سبک زندگی قرآنی از دنیا بوده و حتی از جزاء نیکوی آخرت هم برخوردار است .

۷- فهرست منابع

۱- قرآن کریم

- ۲- آزاد ترسیمی ، سایت تفاسیر قرآن اهل سنت به زبان فارسی
- ۳- جوادی آملی ، عبدالله ، تفسیر موضوعی قرآن کریم ، تهران ، مرکز نشر فرهنگی رجاء ، ۱۳۷۵
- ۴- حسین قریجانلوئی ، بهاره مهانی - مقاله کنفرانس همایش ملی عفاف و حجاب ، ۱۳۹۶
- ۵- حسین مرعشی ، نورالله ، احقاق الحق ، قم ، نشر مکتبه آیت الله مرعشی ، ۱۴۰۶ ق
- ۶- الخلاف ، شیخ طوسی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۵
- ۷- دیکشنری آبادیس ، ویکی فقه ، لغت نامه جلد ۵ ، صفحه ۶۸۸۵
- ۸- سوره توبه ، آیه ۲۳
- ۹- شاخصه های سبک زندگی غربی ، نویسنده : داوود پارسا ؛ پژوهشگر حوزه خانواده ، روزنامه همشهری ، جمعه ۹ شهریور ۱۴۰۳
- ۱۰- طباطبایی ، سید محمد حسین ، تفسیر المیزان ، جلد ۵ ، صفحه ۳۶۸
- ۱۱- طباطبایی ، محمد حسین ، المیزان ، جلد ۱۲ ، صفحه ۴۹۱
- ۱۲- طبرسی ، مجمع البیان ، جلد ۳ ، صفحه ۳۱۸
- ۱۳- علی سعیدی ، نشریه ساسی راهبرد ، دوره ۱۶ از شماره ۳ ، پاییز ۱۴۰۱
- ۱۴- فاضل قانع ، حمید ، سبک زندگی بر اساس آموزه های اسلامی جلد ۱
- ۱۵- فاطمه کولرم ، عبدالله صلواتی - مقاله کنفرانس : همایش عفاف و حجاب و سبک زندگی ، ۱۳۹۶
- ۱۶- فرهنگ فارسی هوشیار
- ۱۷- فرهنگ واژگان قرآنی - دیکشنری آبادیس
- ۱۸- لغت نامه دهخدا
- ۱۹- محمد رضا جعفر ملک ، خبرگزاری جمهوری اسلامی ، علی شیرازی ، کارشناس مذهبی
- ۲۰- مصباح ، محمد تقی ، قرآن شناسی ، تحقیق محمد رجبی ، قم ، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ، ۱۳۸۰
- ۲۱- مصباح المنیر ، احمد بن محمد بن علی فیومی ، جلد ۱ تا ۲ ، صفحه ۷۰۴ ، ماده قلد

۲۲-مقاله کنفرانسی ، محل انتشار : دومسن همایش علمی – روانشناسی و سلامت با محوریت

سبک زندگی ، سال انتشار : ۱۳۹۹

۲۳-مکارم شیرازی ، ناصر ، تفسیر نمونه ، تهران ، دارالکتب الاسلامیه ، ۱۳۸۲

۲۴-المیزان ، جلد ۵ ، صفحه ۳۶۸ و ۳۶۹

۲۵-ویکی پدیا ، دانشنامه آزاد

۲۶-ویکی فقه